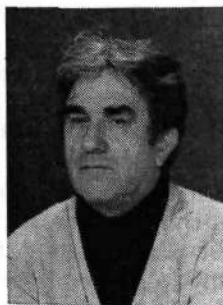

PREJELI SMO

Bojan
Štih

Novoletni psalm tožbe

Pripomba. Pričujoči zapis je bil na vabilo redakcije poslan Delu za objavo v novoletni številki. Zapis ni izšel, kar pomeni, da je nekaj narobe z njim. Ponujam ga v branje bralcu, morebiti pa bomo vsi skupaj spoznali, da je nekaj narobe v časniku, ki naj bi objavil Novoletni psalm tožbe.

14. I. 1986.

To, česar niso uspeli uresničiti Hitler, Mussolini in Horthy, se bo posrečilo slovenskemu »gospodarstvu«: ekološko, nacionalno, kulturno, civilizacijsko in moralno uničenje slovenskega naroda in njegove socialistične perspektive. Vsi dobro vemo, da je »slovensko« gospodarstvo v letih minule vojne delovalo na nemški strani fronte kot brezhiben stroj. Tako kot so delovala vsa evropska gospodarstva, ki so producirala v korist Hitlerjevega vojaškega stroja. Tudi vsi dobro vemo, da je bila vojna proti Hitlerjevemu fašizmu v svojem bistvu vojna evropskih kmetov, intelektualcev, Židov in delavcev-komunistov proti združenemu evropskemu gospodarstvu in njegovemu personalnemu sestavu. Slovensko »gospodarstvo« je vzelo partizansko zmago leta 1945 ad notam kot neprijetno zgodovinsko dejstvo, ki pa ga je v nekaj letih spremenilo v svojo korist z leninskim in stalinskim geslom, da naj junakom boja sledijo junaki dela. Toda pustimo zgodovino v nemar, nič nam ne pomaga razmišljanje o njej.

S svojo »dohodkovno« nenasitnostjo, ki že meji na razredno požrešnost, je slovensko gospodarstvo že načelo tudi korenine našega nacionalnega in ljudskega obstoja. V norosti in neznanju spočeti industrijski giganti nas zanesljivo uničujejo in ubijajo. Deficit je simbol našega »gospodarstva«, ki je ob vsem tem tehnološko zaostalo, negibno in sklerotično. Bodoča jeseniška jeklarna, Anhovo, Gorenje, bodoče elektrarne na Muri, tovarna Sladkorja v Ormožu, Žirovski vrh, dobršen del Iskre itd. itd. so kamen, ki je privezan za naš vrat in s katerim se bomo potopili na dno voda. Vsa tako imenovana velika slovenska industrija napoveduje našo ljudsko, človeško in tudi socialistično smrt. To smrt pa v vsesplošni sedanji agoniji že vidimo, kako prihaja nad nas.

Sedanje gospodarske težave so kajpada rezultat roparske in neproduktivne narave našega »gospodarstva« in njegove konservativne, porabniške ideologije oziroma doktrine. Ta doktrina, ki temelji v suženjskem in zastonjskem izvozu v tujino, seveda nima nikakršne zveze s socializmom in človekovo ustvarjalnostjo. Draginja in inflacija sta posledici paranoične »delitve« dohodka, trinajstih, in sedemnajstih plač,

ki rastejo tem bolj, kolikor bolj pada delovni učinek. Zato sta inflacija in druginja razkrojili našo družbo, v kateri je intelektualno delo v kulturi, znanosti, prosveti in zdravstvu do kraja razvrednoteno. V tem pogledu smo najbolj zaostala in nerazvita družba sveta. Že prav, da nasprotujemo devizno donosni prodaji ciganskih otrok v tujino, toda slovenski in jugoslovanski delavci izdelujejo v tovarnah orožje, ki ubija. Ali ni morebiti naša država med velikimi svetovnimi izvozniki orožja? Ničesar svetlega in spodbudnega ni v naši sedanosti, čeprav živi v sedanjem slovenskem narodu veliko število pametnih, razumnih in ustvarjalnih ljudi. Delavcev, kmetov, izobražencev, ki pa žal nimajo prav nobenega družbenega vpliva in moči. O vsem odločata tehnokracija in birokracija.

Moram zapisati, da umikam svoje partizansko in revolucionarno pooblastilo in da slovensko gospodarstvo, njegova tehnokracija in birokracija nimajo nobene pravice, da se okoriščajo z našimi partizanskimi dejanji v vojnem času. Naše sodobno, najbolj noro »gospodarsko« početje naj najde svoj alibi kje drugje, ne pa v partizanskem boju. Izjavljam, da se nisem bojeval za sedanji »dohodkovno-gospodarski« sistem, pač pa sem sodeloval v narodnoosvobodilnem boju zaradi socializma, svobode in človečnosti. Tisoči, ki so padli ali umrli, se niso žrtvovali za sedanje tozde, delegate in dohodkovne delitve, za gospodarske privilegije, ti so večji, kot pa so bili kdajkoli fevdalni!. V našem času se je zmagovito uveljavila prvič v zgodovini nenavadna zveza med lumpenproletariatom, birokracijo in tehnokracijo, ki je diktatorsko razglasila nadvlado neznanja, nesposobnosti in nereda. Takšna nadvlada seveda nima nikakršne zveze z marksistično družbeno analizo, pa tudi s stoletnimi socialističnimi sanjami človeštva ne.

Mi kajpak ne moremo živeti brez poljedelstva, obrti, trgovine, bank in hranilnic, prometa, pa tudi ne brez sodobne počlovečene industrije. O tem pač ni dvoma. Zdravo in resnično gospodarstvo mora biti skladen del narodove družbe, njegove politike, kulture in civilizacije. Pa tudi uprave in oblasti. Naše sedanje »gospodarstvo«, pravzaprav *antigospodarstvo*, je maligni tvor na našem narodnem in družbenem telesu. Toda vprašati se moramo še tole: koliko plodov našega dela moramo *podariti* drugim narodom oziroma koliko plodov našega dela nam *odvzame* federacija? O tej količini bi moral vsako leto odločati narod s tajnim glasovanjem, nikakor pa ne diktat zveznega proračuna. Na svetu in na planetu ni razvitih in nerazvitih ljudi, so le pridni in leni, sposobni in nesposobni. Zato smo tudi Slovenci prav tako pridni ali leni, sposobni in nesposobni kakor drugi narodi. Vsak narod pa mora najti lastno pot v socializem. Tudi znotraj Jugoslavije. To je menda zgodovinsko jasno.

Nikoli doslej v preteklosti slovenski narod ni bil v tako težkem položaju, kot je danes. Bolezen, ki je načela njegov organizem, je huda. Kako se bomo ubranili roparske lakote sedanjega slovenskega gospodarstva in finančne nasilja federacije?

Našo edino možnost obstati in preživeti vidim v demokratični socialistični družbi, ki bo utemeljena v kulturi in znanosti, prosveti, zdravstvu in ekologiji, v zdravi pameti pa tudi v federaciji, ki bo spoštovala avnojska politična načela. Druge poti ni in je tudi ne more biti. Namesto

sedanje družbe, ki živi zaradi ciljev, sposojenih v tujini vzhoda in zahoda, se moramo spremeniti v družbo z lastnimi načeli in cilji.

V tem iskanju pa mora biti naša spoznavna in analitična metoda — *resnica*. Prepričan sem, da smo kot narod in kot družba sposobni prevzeti nase težo kategorične in absolutne resnice. Seveda ne v okvirih te ali one delegatske skupščine, tega ali onega plenuma pa tudi ne v okvirih časopisnega uvodnika ali televizijskega dnevnika! In ko bomo spoznali kot komunisti ali socialisti ali kristjani, da je človek neizmerno več kot stranka, armada, družba, razred, država, a tudi narod, ne bo med nami več ne nacionalizma ne šovinizma ne totalitarizma in etatizma, pa tudi ne več porabniškega konsumerstva, ki ni ogrozilo le Slovencev, marveč celotno človeštvo!

SPREDOD PO JUGOSLOVANSKIH IN TUJIH ČASOPISIH

V enajsti številki časopisa Polymja, ki zihaja v Minsku, je slovenski literaturi namenjen dokajšen prostor. Ob dnevu slovenske kulture v Belorusiji je Ivan Čarota objavil uvodni prispevek z naslovom *Možati glas*, v katerem je na treh straneh prikazal slovensko književnost od Trubarjevih časov do danes. Tak jedrnat prikaz naše literature, čeprav je Mira Miheličeva navedena kot možki, bi mogel biti uporabljiv tudi pri nas, posebno ker je napisan iz neprizadetega zornega kota. Tej uvodni predstavi sledi z odlomkom *Balada o starem Korenu in njegovem sinu*; Karla Grabeljška je prevedel v beloruščino Vladislav Rubanov. Isti prevajalec je prevedel tudi odlomek iz novele Danila Lokarja *Oblak*. Sledijo pesmi Valentina Cundriča, Jožeta Šmita, Toneta Pavčka, Cirila Zlobca, Franceta Forstneriča, Jožeta Udoviča, Nika Grafenauerja, Tomaža Šalamuna in Edvarda Kocbeka. Vse pesmi je prevedel Nil Gilevič.

*

Moskovska Literaturnaja gazeta je ob našem dnevu republike objavila članek Vladimira Ogneva *Mostovi upanja*, v katerem piše o zanimanju, ki ga imajo v Sovjetski zvezi za našo literaturo. Ognjev navaja, da v Sovjetski zvezi izhajajo knjige naših pisateljev v milijono-

nih izvodov in »iz zelenih logov Slovenije« omenja Otona Župančiča in Mateja Bora. V dodatku so v Literaturni natisnjene štiri pesmi sodobnih jugoslovanskih pesnikov; med njimi je tudi pesem Toneta Pavčka, ki jo je prevedel M. Aliger.

*

Številka 282 beloruskega državnega in partijskega dnevnika Zvjazda, ki izhaja v Minsku, je prinesla pesmi nekaterih pesnikov v prevodu in s kratko uvodno opombo Genadza Buravkina. S po eno pesmijo nastopata Matej Bor in Srečko Kosovel, tri pesmi pa so objavili Francetu Vurniku.

*

Večerni Sverdlovsk, politično informativni dnevnik tega mesta na Uralu, se za naš praznik republike (29. nov.) že nekaj let oglašja s pozornostjo, kakršne od drugih ne poznamo: skupina tamkajšnjih književnikov, ki so pred leti ustanovili poseben klub prijateljstva med tem mestom in Ljubljano, je tudi letos pripravila dovolj opazno panoramo iz sodobne slovenske literature, s krajšo prozo je zastopana Nada Kraigher, s poezijo pa Kajuh, Menart, Kuntner, Kocbek, Zlobec, Kovič in Krakar. Prozo in pesmi so prevedli Jaša Andrejev, ki je glavni pobudnik te akcije, in K. Belokurova, G. Drobiza